

**OHJEET VALTIONHALLINNON
ULKOPUOLISILLE SUORITETTAVIEN
TÖIDEN MOMENTILTA 31.24.78
RAHOITETTAVISTA TÖISTÄ**

TIE- JA VESIRAKENNUSHALLITUS
Tienrakennustoimisto
Tilitoimisto

Syyskuu 1981

**OHJEET VALTIONHALLINNON
ULKOPUOLISILLE SUORITETTAVIEN
TÖIDEN MOMENTILTA 31.24.78
RAHOITETTAVISTA TÖISTÄ**

TIE- JA VESIRAKENNUSHALLITUS
Tienrakennustoimisto
Tiltoimisto

Syyskuu 1981

ISBN 951-46-5458-7

Helsinki 1981. Valtion painatuskeskus

SISÄLLYSLUETTELO

Sivu

1. JOHDANTO
2. MOMENTILTA 31.24.78 RAHOITETTAVAT TYÖT
- 2.1 Yleiset periaatteet
- 2.2 Työt veloituserusteittain
- 2.3 Rahoituksen käyttöä koskevat rajoitukset
- 2.4 Ulkopuolisille tehtäviä töitä koskevat rajoitukset
3. TÖISTÄ SOPIMINEN
- 3.1 Yleisiä teitä koskevien sitoumusosuuksien veloittamista koskevat sopimukset
- 3.2 Paikallisteitä koskevien sitoumusosuuksien perimistä koskevat sopimukset ja ilmoitukset
- 3.3 Maksuajan korko ja viivästyskorko
4. MOMENTILTA 31.24.78 RAHOITETTAVIEN TÖIDEN JA PALVELUJEN TILINPITO SEKÄ LASKUTUSPERUSTEET
- 4.1 Töiden ohjelmointi
- 4.2 Veloitettavien kustannusten seuranta
- 4.3 Kustannusten veloittaminen
- 4.4 Laskun laatiminen
- LIITE: KUSTANNUSTEN SELVITYS PERUSTOSITTEISTA
- (MALLIESIMERKKI)

1. JOHDANTO

Tienpitoon kuuluvien tehtäviensä lisäksi TVL voi eräissä tapauksissa tehdä toimialaansa vastaavia töitä myös valtionhallinnon ulkopuolisille. Valtionhallinnon ulkopuolinen, jolle TVL:n toimesta voidaan töitä tehdä voi olla kunta, julkinen laitos, yleishyödyllinen yhdistys tms. sekä LM:n tai TVH:n päätöksen perusteella myös yksityinen. *Valtionhallinnon ulkopuolisille tehtävät työt rahoitetaan valtion tulo- ja menoarvion määrärahamomentilta 31.24.78* (tie- ja vesirakennuslaitoksen toimesta ulkopuolisille suoritettavat työt). Momentin perustelujen mukaan määräraha on tarkoitettu käytettäväksi ulkopuolisille suoritettaviin pienehköihin rakennus-, kunnossapito- ja korjaustöihin ja kuntien tai muiden ulkopuolisten rahoitusosuuksien kattamiseen näiden osallistuessa tienpidon rahoittamiseen.

2. MOMENTILTA 31.24.78 RAHOITETTAVAT TYÖT

2.1 Yleiset periaatteet

Ulkopuoliselle tehtävä työ voi perustua tiesuunnitelman vahvistus- tai tiepäätökseen tai se voi olla "Kustannusjakoa koskevan ohjeen"* tarkoittama työ. Edelleen työ voi olla TVL:n tehtäväksi erikseen sovittu yleiseen tiehen kuuluva tai siihen liittyvä tai täysin erillinen pienehkö työ.

Momentilta voidaan rahoittaa myös tielain 95 §:n mukainen sitoumusosuus.

TVL voi vuokrata kalustoaan sekä toimittaa kiviainesta ulkopuolisille. Kaluston vuokrauksesta ja lainauksesta sekä korjaamon ulkopuolisille tehtävistä töistä TVH:n käyttöosasto antaa erilliset ohjeet. Vuokrauksesta aiheutuvien ylimääräisten kulujen ja korjaamopalvelujen osalta noudatetaan kuitenkin näitä ohjeita.

Tätä ohjetta on noudatettava soveltuvin osin myös vesiteiden vieraita töitä tehtäessä.

2.2 Työt veloituserusteittain

Kustannusten takaisinperinnän mukaisesti momentilta 31.24.78 rahoitettavat työt jakautuvat seuraavasti:

*) Suomen kaupunkiliiton, Suomen kunnallisiiton ja Finlands Svenska kommunförbundin laatimat ohjeet "YLEISTEN TEIDEN TIENPIDON KUSTANNUSJAKO KUNTIEN JA VALTION KESKEN, PÄÄPERIAATTEET, TVH 722500".

- A. *Varsinaiset laskituksen mukaan ulkopuolisille tehtävät työt.*
- B. Työt, joista ulkopuolisen maksettavaksi sovittu korvaus on *määrällisesti kiinteä summa.*
- C. Tielain 91 §:n 3 momentissa mainitut kunnan maksettavat lisätyöt, tielain 95 §:n 1 momentin tarkoittamat kunnan sitoumusosuudet työstä sekä "kustannusjakoa koskevien ohjeiden" tarkoittamat yleiseen tiehen liittyvät työt, joiden kustannukset jaetaan valtion ja kunnan kesken.

A: *Varsinaiset laskituksen mukaan ulkopuolisille tehtävät työt* ovat ulkopuolisen tilaamia ja kokonaan maksettavia töitä, joiden kustannukset veloitetaan tilaajalta suoritekohtaisesti laskuttaen. Laskutus tapahtuu kokonauskustannuksien mukaisena. *Tällöin laskutettava määrä sisältää kustannusraportin mukaisten vieraan työn kustannusten (työ- ja yhteiskustannusten) lisäksi myös vieraan työn osuuden toiminnanhaaran hallintokustannuksista.*

Varsinaisia laskituksen mukaan ulkopuolisille tehtäviä töitä ovat mm:

- Pysäköintialueen rakentaminen, huoltoaseman tai muun vastaavan piha-alueen päällystäminen.
- Yksityisteiden auraukset ja höyläykset (TVH:n kirje Kp-60/56/5-81/24.2.1981).
- Liikennevalaistuksen rakentaminen silloin kun työ ei liity yleisen tien valaistukseen.
- Ulkopuolisten yleisille teille ja sen laitteille aiheuttamien vaurioiden korjaaminen.
- Yksityisen tien paikallistiekuntoon saattaminen tieasetuksen 68 §:n mukaisesti, piirin suorittaessa kuntoonpanotyön luovuttajan/luovuttajien puolesta (luovuttajan kustantama osuus työstä).
- Muut työt, jotka on sovittu tehtäviksi laskutyönä.

B. *Määrällisesti kiinteäksi sovittuun maksuun perustuvista töistä peritään ulkopuoliselta sovittu summa.* Maksu on tällöin perintävaiheessa työn kokonauskustannuksista riippumaton ja tulee periä työn alkaessa, ellei työtä koskevassa sopimuksessa ole toisin sovittu.

Määrällisesti kiinteään maksuun perustuvia töitä voivat olla mm:

- Yleisten teiden tekemisessä ja kunnossapidossa työ, josta kunnan maksettava korvausosuus on sovittu markkamääräisesti kiinteäksi (TL:n 91 § 3 momentin tai 95 §:n 1 momentin tarkoittama korvaus).
- Muu ulkopuoliselle tehtävä työ silloin, kun maksu on sovittu määrällisesti kiinteäksi ja työn todellisista kokonauskustannuksista riippumattomaksi.

C. *Ulkopuolisen maksettavaksi tuleva osuus työn kustannuksista* voi olla sovittu tiettyä prosenttilukua tai murto-osaa vastaavaksi tai kunta voi maksaa kustannukset kokonaankin. Perittävä maksu lasketaan tällöin sopimuksen edellyttämällä tavalla. Todelliset kustannukset, joista maksu määrätään, muodostuvat tällöin ko. työn kustannusraportin mukaisista *työ- ja yhteiskustannuksista.**)

Töitä, joista maksu peritään tämän kohdan mukaisesti, ovat mm:

- Tielain 95 §:n mukaista kuntien sitoumusosuutta vastaava työ silloin, kun sitoumus on prosenttimääräinen tai murto-osaan perustuva tai kunta maksaa kustannukset kokonaan.
- Lisätyöt, jotka aiheutuvat siitä, että tie, silta, ali- tai ylikäytävä tai muu yleiselle tielle rakennettava laite tai rakenne tehdään kunnan esityksestä korkeampiluokkaiseksi kuin se yleisen liikenteen kannalta on ollut tarpeen edellyttäen, että korvausta ei ole sovittu kiinteäksi. (Kts. TL 91 § 3 mom. sekä "kustannusjakoa koskevat ohjeet", kohdat 1.12 ja 1.31).
- Yleisen tien tekemisen yhteydessä TVL:n toteuttamat uusien katu/kaavatieyhteyksiä järjestämiseksi yleisen tien poikki tarvittavien siltojen ja ali- tai ylikäytävien rakentamistyöt, jolloin em. kohteiden rakentamiskustannukset on kustannusjakoa koskevien ohjeiden kohdan 1.13 mukaan sovittu jaettavaksi tasan valtion ja kuntien kesken.
- Ulkopuolisten osuus rakenteita ja laitteita koskevista töistä silloin, kun yleisen tien tekemisen yhteydessä tehdään em. rakenteita tai laitteita, jotka palvelevat osittain muutakin tarvetta kuin yleistä liikennettä ja jolloin kunta tai muu ulkopuolinen osallistuu kustannuksiin kustannusjakoa koskevien ohjeiden 1.4 kohdan mukaisesti (valohjaus yleisillä teillä).

2.3 Rahoituksen käyttöä koskevat rajoitukset

Momentin 31.24.78 rahoitusta ei saa käyttää seuraaviin kohteisiin:

1. Töihin, jotka on rahoitettu täysimääräisesti muilta rahoitusmomenteilta.
2. Muille valtion laitoksille tai vastaaville tehtävien töiden rahoittamiseen. Nämä työt rahoitetaan joko siten, että muu valtion laitos siirtää määrärahan TVL:n käyttöön tai siten, että TVL rasittaa suoritteiden tilaajaa lähetysten tilin kautta.

*) Tielain 91 §:n 3 momentin ja 95 §:n 1 momentin mukaisia maksuja koskevien kustannusten määräämisessä tulee soveltuvin osin ottaa huomioon myös tielain 92 §:n 1 ja 2 momentin määräykset.

3. Paikallistiehankkeissa:

- Tielain 87 §:n mukaisen kunnan osuuden rahoittamiseen
- Sellaisen sitoumusosuuden rahoittamiseen, jota ei rahoitusta järjestettäessä voida erottaa määrällisesti 87 §:n mukaisesta korvausosuudesta. Tielain 87 §:n mukaisen korvauksen perinnässä käytettävä osallistumis-% kunkin vuoden osalta voidaan määrätä vasta ao. vuoden lopussa kunnan kantokyyloukan vahvistamisen jälkeen. (Perintävuoden kantokyyloukka)

Em. osuudet paikallistietyöstä rahoitetaan aina yleisten teiden tekemisen työmäärärahoilla ja peritään tielain mukaisesti.

2.4 Ulkopuolisille tehtäviä töitä koskevat rajoitukset

Liikevaihtoverolainsäädäntö (laki 532/63 ja asetus 571/63) määrittelee eräät työt liikevaihtoveron alaisiksi ja ko. veronalaisen työn suorittajan liike-toiminnan harjoittajaksi. Koska TVL:n tehtävän luonteeseen ei kuulu liike-toiminnan harjoittaminen, niin tämä asettaa joitakin rajoituksia ulkopuolisille tehtävien töiden suorittamiselle. Tämän vuoksi TVL:n toimesta ulkopuolisille tehtävien töiden tulee pääsääntöisesti olla liikevaihtoverottomia.

Tienpidon kannalta merkittäviä liikevaihtoverolain alaisia töitä ovat mm:

- a) Päälystemassan valmistaminen pelkästään myyntiä varten (LVVL 1 § 3 mom.). Tästä voidaan kuitenkin poiketa ÖS-massan toimituksen osalta silloin, kun toimitettavaa massaa käytetään aikaisemmin tehdyn päälysteen paikkaukseen.
- b) Betonimassan ja rakennuselementtien valmistus myyntiin sekä ulkopuolisille tehtävään työhön.

Liikevaihtoverolaista voidaan todeta, että itse tienrakennustyö (toiminta) on liikevaihtoverotonta. Edelleen liikevaihtoverotonta on pysyväksi rakennelmaksi tarkoitetun vesi- ja viemäriverkon rakentaminen.

Liikevaihtoverolain 67 §:n ja sitä koskevan asetuksen 16 §:n mukaisesti liikevaihtoveroa koskevan ennakkotiedon voi pyytää tarvittaessa liikevaihtoverotoimistoilta, jollaisia on Helsingissä, Turussa, Tampereella, Kotkassa, Kuopiossa, Vaasassa ja Oulussa.

Liikevaihtoverollisen työn suorittamiseen ulkopuoliselle tulee piirin saada erikseen lupa TVH:sta tai LM:stä.

3. TOISTÄ SOPIMINEN

Ulkopuolisille tehtävät työt perustuvat vahvistus- ja tiepäätoksiin tai julkaisussa "tienpidon kustannusten jako kuntien ja valtion kesken" esitettyihin sopimuksiin tai osapuolten erillisiin sopimuksiin.

Ulkopuolisille tehtäviä töitä ja ulkopuolisten osallistumista koskevat sopimukset ja sitoumukset tulee tehdä sellaisiksi, että niistä perittävät maksu-osuudet vastaavat työn kokonaiskustannuksia. Valtion maksuperustelain soveltamisohjeiden muuttamista koskevassa valtiovarainministeriön 15.5.1980 antamassa päätöksessä n:o TM 5588, sen 4 luvussa, on annettu ohjeita maksujen määräämis- ja tarkistamismenettelystä. Nämä, samoin kuin muutkin maksuperustelain (980/73) ja sen soveltamisohjeiden (TM 3568/13.11.1974) määräykset, tulee aina ottaa huomioon ulkopuolisille tehtävistä töistä sovittaessa ja maksuja laskutettaessa.

Tiesuunnitelma-asiakirjoihin sisältyvät sopimukset ja kustannusjakoa koskevien ohjeiden kustannusten jakomääritelmät eivät ole riittävän tarkkoja. Tämän vuoksi kaikista ulkopuolisista töistä tulee aina sopia etukäteen kirjallisesti. Sopimus on allekirjoitettava kumpaakin osapuolta sitovasti.

Sopimuksesta tulee ilmetä:

- työn laatu, määrä ja suorittamisaika
- työkohteen sijainti ja mikäli kysymyksessä on tienpitomateriaalin toimitus, sen käyttötarkoitus
- selvästi työstä tai palvelusta suoritettavan maksun määrä
- maksun erääntymispäivä
- maksuajan korko ja viivästyskorko

Maksuajan korko ja viivästyskorko määrätään kohdan 3.3 mukaisesti.

3.1 Yleisiä teitä koskevien sitoumusosuuksien veloittamista koskevat sopimukset

Yleisiä teitä koskevien sitoumusosuuksien osalta ei ole kysymys varsinaisesta ulkopuoliselle tehtävästä työstä, vaan yleisen tien kustannuksiin osallistumisesta.

Silloin kun sitoumusasiakirjoissa ei ole tarkemmin sovittu yleisten teiden kustannuksia koskevien sitoumusosuuksien veloittamisjärjestyksestä, tulee näiden osuuksien veloittamisesta sopia ulkopuolisen kanssa ennen töiden aloittamista. Tällaiseen kirjalliseen tarkistussopimukseen on *sisällytettävä työn lopullinen hinta, maksuerien erääntymispäivät ja maksun suorittamista koskevat maksuehdot*. Tällöin voidaan maksuerien maksuajoista sopia sitoumuksen antajan rahoitusmahdollisuudet huomioonottaen ellei työtä koskevassa päätöksessä ole asetettu muita ehtoja.

Määrättäessä korkoa vapaaehtoisille tielain 95 §:n mukaisille sitoumuksiin perustuvilla maksuilla sekä 91 §:n 3 momentin mukaisilla kuntien maksettaville kustannuserille, sovelletaan tielain 94 §:n mukaista korkosäännöstä (kts. LM:n kirje nro 1544/40/79/22.1.1980). Tielain 94 §:n mukaan korvauksen maksamiseen velvollisen on suoritettava summalle korkoa 12

prosenttia vuodessa luettuna siitä päivästä, jolloin maksu viimeistään olisi ollut suoritettava, maksupäivään saakka. Maksulle asetetaan viimeinen maksupäivä mihin mennessä se on viimeistään suoritettava. Myös maksupäivän asettamisen suhteen noudatetaan tielain 94 §:n säännöstä. Kosäännös edellyttää, että korotonta maksuaikaa korvauksen suorittamiselle varataan 60 päivää siitä lukien kun veloitus on kunnalle esitetty.

3.2 Paikallisteitä koskevien sitoumusosuuksien perimistä koskevat sopimukset ja ilmoitukset

Suunnitelma-asiakirjoissa ei ole mainintaa siitä, että sitoumusosuus paikallistiekustannuksista peritään kunnalta erillisenä ennen 87 §:n mukaista osuutta. Tämän vuoksi ja huomioonottaen tieasetuksen 54 §:n 3 momentin säädökset perintää koskevasta ennakoilmoituksesta, piirin tulee kirjallisesti kunnan kanssa sopia sitoumusosan perimisestä. Samalla tulee kunnalle ilmoittaa, että 87 §:n mukainen osuus ko. kustannuksista tullaan perimään siltä aikanaan tielain edellyttämässä järjestyksessä.

Muilta osin sitoumusosuuksien perintää koskevat sopimukset tulee tehdä siten kuin edellisessä kohdassa yleisten teiden osalta on esitetty.

Jotta kunnat osaisivat varautua noudatettuun perintämenettelyyn, piirin tulee jo sitoumusta pyytäessään ilmoittaa kunnalle sitoumusosuuksia koskeva perintämenettely ilmoittaen samalla, että 87 §:n mukainen osuus veloitetaan kunnalta tielain mukaisessa järjestyksessä.

Milloin paikallistietä koskeva tielain 95 §:n 1 momentin mukainen sitoumusosuus tai 91 §:n 3 momentin mukainen kunnan maksettava kustannuserä on rahoitettu momentilta 31.24.78 ja sitä vastaava korvaus on peritty piirien toimesta, tulee piirin paikallistiekorvauksia koskevassa perintäselvityksessä ehdottomasti selvittää huomautuksella ko. momentilta rahoitetun ja *piirin erikseen perimän korvauksen määrä ja sitä vastaavat kokonaiskustannukset.*

3.3 Maksuajan korko ja viivästyskorko

Valtion tulo- ja menoarvion soveltamista koskevien yleismääräyksien kohdassa 5.3.3 ovat yleiset ohjeet maksuajan koron ja viivästyskoron suuruuden määrittämisestä.

Koroton maksuaika on 14 pv, jollei toisin ole sovittu.

Pitemmäksi sovittaville maksuajoille on asetettava 12 %:n korko.

Eriyisistä syistä voidaan sopia pitemmästäkin korottomasta maksuajasta.

Kaikissa yllämainituissa tapauksissa on maksuajan kuluttua umpeen perittävä 16 %:n viivästyskorko. Tästä on sopimuksessa erikseen mainittava.

Tässä esitettyjä maksuajan korkoa ja viivästyskorkoa koskevia yleisohjeita ei noudateta yleisiä teitä koskevien sitoumusosuuksien veloittamisen osalta, vaan niiden maksuaika ja viivästyskorko määrätään siten kuin kohdassa 3.1 on esitetty.

Kaikista edellä mainituista sopimuksista, sitoumuksista ja päätöksistä on sopimuksen tehneen yksikön viivytyksettä toimitettava jäljennös tilikamerille laskutuksen valvontaa varten.

4. MOMENTILTA 31.24.78 RAHOITETTAVIEN TÖIDEN JA PALVELUJEN TILINPITO SEKÄ LASKUTUSPERUSTEET

4.1 Töiden ohjelmointi

Määrärahan varaus tehdään jo viisivuotisen toiminnansuunnittelun rahoituslaskelmalomakkeelle kohtaan "Vieraat työt". Rahoituslaskelmaa käytetään laitoksen ja LM:n taloussuunnittelussa.

Tulo- ja menoarvioesitysten laadintavaiheessa mom. 31.24.78 rahoitus esitetään toimialoittain 1-vuotisella rahoituslaskelmalomakkeella. Rahoituslaskelman tulee olla mahdollisimman tarkka, jotta välttyttäisiin lisämenoarvioilta. Momentin tulo- ja menoarvioesityksen perustelumuiiota varten saatetaan piireiltä erikseen kysellä hankekohtaisia ym. lisätietoja. Piirin kunnossapitotoimialan tulee varata 100 000–200 000 mk ulkopuolisten töiden momentilta mahdollisia liikennevaurioita, pieniä öljysorastuksia ym. varten.

Ulkopuolisilta toimeksiantajilta perittävät tulot budjetoidaan momentille 12.31.26, tulot ulkopuolisille suoritettavista töistä.

Tarkistetun toiminnansuunnittelun ja varsinaisten työohjelmien momenttiluetteloiden perusteella lopullisesti määrätään toimiala- ja piirikohtainen mom. 31.24.78 jako. Tästä toimitetaan ilmoitus talousosaston tilitoimistolle määrärahojen kirjanpitoon rekisteröimistä varten.

Työohjelmien tarkistusten yhteydessä kunkin vuoden maaliskuu–huhtikuussa laaditaan ulkopuolisille tehtävien töiden hankekohtainen luettelo. Luettelo ja määrärahojen jako tarkistetaan vielä loppuvuodesta mahdollisen arviomäärärahan ylitystarpeen selvittämiseksi.

4.2 Veloitettavien kustannusten seuranta

Vieraiden töiden laskutusperusteet määritellään maksuperustelaisissa (980/73) sekä sen soveltamisohjeissa (TM 3568/13.11.1974, TM 5159/26.1.1977 ja TM 5588/15.5.1980). Maksuperustelain mukaan tulee perittävän maksun perustua työn suorittamisesta valtiolle aiheutuviin kokonaiskustannuksiin.

Vieraiden töiden suorittamisesta aiheutuvia kustannuksia on pyrittävä seuraamaan erillään omien töiden kustannuksista:

– **Pääsääntöisesti vieraita töitä** varten avataan **erillinen hanke**.

Vieraiden töiden käsittelyä varten varataan TVL:n kustannuslaskentaan hankenumerot, jotka ilmoitetaan vuosittain vahvistettavassa hankeluettelossa.

– Jos työ suoritetaan niin kiinteästi **oman työn yhteydessä**, että siitä aiheutuvia kirjanpito- ja kustannustietoja ei ole mahdollista niiden syntyvaiheessa erottaa omalle tilille ja hankkeelle, ne voidaan poikkeuksellisesti ensi vaiheessa kirjata oman työn tili- ja kustannustunnukseksi.

Ulkopuoliselle suoritetusta työstä aiheutuneiden menojen osuuden selvittyä se siirretään (laskennalliset kustannukset vähennettävä kustannuksista) muistioviennillä varsinaisen toiminnan rahoitustililtä vieraan työn tilille. Veroitus- ja hyvitysviennissä käytetään tili- ja kustannustunnusta. Laskutus on suoritettava välittömästi työn valmistuttua.

– **Satunnainen pieni työ**, jota kustannuslaskennassa ei ole erotettu muista kustannuksista työkohte- tai vastuualuenumeralle, selvitetään perustositteiden avulla (kts. liite, kustannusten selvittely perustositteistä).

4.3 Kustannusten veloittaminen

Ulkopuolisilta veloittettava maksu määrätään kohdan 2.2 mukaisia veloituserusteita A, B tai C käyttäen seuraavasti:

- A. Laskutuksen mukaan ulkopuolisille tehtävien töiden (varsinaiset ulkopuolisille tehtävät työt) kustannuksista **laskutettava määrä** saadaan lisäämällä ko. työn kustannusraportin mukaisiin kustannuksiin (työ- ja yhteiskustannukset) osuus toiminnanhaaran hallintokustannuksista. Hallintokustannuksina lisättävän prosenttiosuuden vahvistaa TVH (toistaiseksi 3 %) (Kohta 2.2 A)
Kiviainekset tulee laskutuksessa hinnoitella paikkakunnalla käypää hintaa vastaavasti.
- B. Ulkopuolisille tehdyistä töistä perittävät **kiinteäksi sovitut markkamääräiset maksut** sekä töiden kustannuksista perittävät ulkopuolisten **maksuosuudet** veloittetaan ulkopuolisilta sovitun suuruksina. Tällöin maksu on perittäessä kustannuksista riippumaton. (Kohta 2.2 B)
- C. Tässä kohdassa tarkoitetuista kustannuksista **perittävät** ulkopuolisten maksuosuudet määrätään ko. työn kustannusraportin mukaisista työ- ja yhteiskustannuksista. Perittävään erään ei sisällytetä toiminnanhaaran hallintokustannusten osuutta. (Kohta 2.2 C)

Työn kokonaiskustannuksia määrittäessä laskutusta varten, tulee eri kustannuslajien (mies- ja konetyö, kuljetukset ja materiaali) osalta tehdä hankkeen yhteiskustannusten ja hallintokustannusten lisäys niin, että veloitus vastaa ko. työn aiheuttamia todellisia kustannuksia. Toiminnanhaaran hallintokustannuksia ei ole perusteltua lisätä esim. materiaalikustannuksiin. Varaston kautta toimitettavan materiaalin hintana laskutuksessa pidetään varastolaskutuksen mukaista hintaa, joka sisältää jo varastolisän. Suoraan työlle hankituista materiaaleista, kuten päällystemassasta, aiheutuvat kustannukset kohdistetaan työlle sellaisenaan eikä niille tule laskea välillisiä prosenttimääräisiä lisiä. Samoin kohdistetaan maksuperustelain soveltamishojien vieraita palveluksia koskevan kohdan mukaisesti vieraista palveluksista aiheutuvat välittömät kustannukset työlle sellaisenaan asiaa koskevan laskun mukaan ilman mitään %-määräisiä lisiä.

Myös veloitettavien yhteiskustannusten tulee vastata veloitusta koskevan työn todellisia yhteiskustannuksia. Silloin kun ulkopuoliselta veloitettava maksu käsittää koko hankkeen, saadaan veloitukseen sisällytettävät yhteiskustannukset suoraan hankkeen kustannusraportista. Sen sijaan veloitettavien yhteiskustannusten määrittämiseen ei voida käyttää koko hanketta koskevaa kustannusraportin mukaista yhteiskustannusprosenttia silloin kun veloitusta koskeva työ (esim. silta) on vain osa koko hankkeesta ja tämä osa muusta hankkeeseen kuuluvasta työstä poiketen on teetetty urakoitsijalla. Työn todelliset yhteiskustannukset ulkopuolisen rahoittamalta osalta muodostuvat tällöin huomattavasti pienemmiksi kuin mitä ne TVL:n omana työnä olisivat tulleet olemaan. Hankkeeseen sisältyvän ulkopuoliselle tehtävän työn osalta yhteiskustannukset voivat olla myös koko hankkeen keskimääräisiä yhteiskustannuksia korkeammat. Po. tapauksissa veloitettavat yhteiskustannukset tulee selvittää aina erikseen ulkopuolisen rahoitusta koskevan työn osalta.

4.4 Laskun laatiminen

Ulkopuolisille suoritetusta työstä aiheutuneet kustannukset on laskutettava välittömästi työn valmistuttua. Pitempiaikaisten töitten osalta on erikseen sovittava laskutusajankohdat työn kuluessa sopivasti jaksottaen.

Laskusta tulee selvittää suoritteiden tuottamisaika, määrät, yksiköt, yksikköhinnat ja loppusummat. Laskennasta saatavista tiedoista ja työn luonteesta riippuen laskuun merkitään myös riittävä kustannuslajeittainen erittely (esim. työkustannukset, tarveaineet, koneiden käyttö, kuljetukset). Em. erittely on esitettävä mm. erilaisista korjaustöistä. Lisäksi otetaan huomioon seuraavaa:

- Työtuntihintoihin sisällytetään kaikki sosiaalikulut (vuosiloma- ja sairastamiskustannusten varaukset, sosiaaliturvamaksut, LEL-vakuutus-

maksu tai VEL-laskennallinen eläke, jotka määritellään valtion maksupestelain soveltamisohjeissa). Myöskään muita palkkoihin prosentuaalisesti sidottuja eriä ei saa laittaa erikseen näkyviin, vaan ne on sisällytettävä tuntitaksoihin (esim. korjaamolisä). Korjaamotöiden osalta tuntitaksoihin sisällytetään em. kustannusten lisäksi korjaamon käyttämien konepankin koneiden pääomakustannuksia vastaava kiinteä jaksotettava vuokra sekä korjaamon pääomakustannukset, jotka muodostuvat korjaamokoneiden ja rakennusten poistoista ja koroista. Korjaamokoneiden pääomakustannusten osuus on 5 % välittömistä palkkakustannuksista, rakennusten osuus selvitetään korjaamokohtaisesti kiinteistölaskennasta ja kiinteä jaksotettava vuokra selviää konepankin kaluston laskennasta. Jos rakennuksen omistaa rakennushallitus, pääomakustannuksina veloitetaan laskennallinen vuokra.

- Maarakennustöissä (vastaavissa) työmaan yhteiskustannukset ja hallintokustannukset sisällytetään suhteellisesti kaikkiin esitettäviin yksikkökustannuksiin.
- Milloin ulkopuolisen aiheuttaman vaurion korjaus teetetään yksityisellä korjaamolla tai urakoitsijalla laskutetaan työn suorittajan perimä maksu vastapuolelta ilman kustannuslisää.

Perityt maksut tuloutetaan täysimääräisinä TVL:n sisäisen kirjanpidon tulo-tilien välityksellä tulo- ja menoarvion momentille 12.31.26, tulot ulkopuolisille suoritetuista töistä (sisäisen kirjanpidon tulotilit julkaistaan vuosittain tilikartassa).

KUSTANNUSTEN SELVITTELY PERUSTOSITTEISTA (MALLIESIMERKKI)

Mikäli satunnaisten, pienten töiden ja kaluston vuokrauksesta johtuvia *kustannuksia ei ole kustannuslaskennassa erotettu muista kustannuksista kustannustunnuksella*, on ne selvitettävä perustositteista. Tällöin kustannuslajit voidaan erotella kolmeen pääryhmään:

- miestyö
- koneet ja kuljetukset
- materiaalit

Laskutettavat kustannukset saadaan seuraavasti:

a. Palkat	
työntekijät (VEL)	palkkakust. + sos.kustannukset
työntekijät (LEL)	“ “
b. Konetyö ja kuljetukset	
b1 Yksityinen kalusto	todelliset kustannukset
b2 TVL:n kalusto	konepankin vuokra (käyttöajan vuokra + kiinteä jaksotettava vuokra) + koneryhmän hallintokustannuslisä
c. Materiaali	varastolaskituksen mukainen hinta, joka sisältää varastolisän
d. Hankkeen yhteiskustannukset	se prosenttiosuus edellä mainituista kustannuksista (a+b1+c), jonka koko hankkeen yhteiskustannukset muodostavat keskimäärin koko hankkeen työkustannuksista (+ Työnjohdon palkka- ja sos.kustannukset, jos ne eivät ole jo sisältyneet yhteiskustannusten prosenttiosuuteen)
e. Hallintokustannus	TVH:n määräämä toiminnanhaaran hallintokustannusosuus (3 %) em. kustannuksista (a+b+c+d)

f. Laskutettava summa

$a+b+c+d+e$

Kohdassa d. saa materiaalikustannukseen lisätä yhteiskustannuksen vain sillä edellytyksellä, että materiaalikustannuksen osuus koko ulkopuoliselle suoritettavan työn kustannuksesta ei ole kohtuuton. Laskussa yhteiskustannusten ja hallintokustannusten osuudet sisällytetään suhteellisesti kaikkiin esitettäviin yksikkökustannuksiin (miestyö, konetyö ja kuljetukset, materiaali).

Edellä mainituilla tavoilla selvitettyt vieraan työn kokonaiskustannukset laskutetaan ulkopuoliselta toimeksiantajalta tai tilaajalta. Yksityiskohtainen erittely laskutettavista eristä säilytetään itsellä lopullisen laskun liitteenä. Lopulliseen laskuun tiedot merkitään itselle jätettävää erittelyä karkeammalla tarkkuudella.

128102251N

ISBN 951-46-5458-7